

geen totaalgemiddelden moeten berekenen. De gevolgde werkwijze blijf ik verkeerd achten. Aangezien LUBSEN zelf zooveel moet toegeven van hetgeen tegen de rapporten is ingebracht, kan ik mijn uitspraak, dat de bewerking niet nauwkeurig is geschied, ten volle handhaven.

Van een misleiding mijnerzijds van een lezerskring, die de oorspronkelijke cijfers niet kent, is geen sprake. Ten eerste omdat mijn opgave voor de 11 $\frac{1}{2}$ -jarige jongens door de toevoeging van „zelfs” zeer duidelijk de beteekenis van een maximum had, welke ik daarmee ook bedoelde, en ten tweede omdat de oorspronkelijke cijfers den lezers van het *Ned. Tijdschr. v. Geneesk.* wel degelijk ter beschikking staan en wel in den jaargang 1916, II, bldz. 2047, waarheen ik in mijn kritiek verwees.

Amsterdam, 16 December 1917.

M. R. HEYNSIUS VAN DEN BERG.

II.

Indien LUBSEN verklaart, dat het door hem in de eerste helft van September aan de redactie gezonden stuk na de kritiek van VAN GELDEREN niet is gewijzigd, neem ik dat natuurlijk onmiddellijk en onvoorwaardelijk aan en doet het mij slechts genoegen, dat mijn vermoeden ongegrond was en dat LUBSEN toen reeds dezelfde gedachte had als VAN GELDEREN.

Wat nu de gemiddelden betreft, zoo geeft haast elke regel van de repliek een argument vóór de juistheid van mijn bewering. Om dit aan te toonen zou ik een geheele verhandeling moeten schrijven, waarvoor dit *Tijdschrift* de plaats niet is. Dat gemiddelden helaas zoo veelvuldig worden gebruikt, is zeker geen argument voor de juistheid der methode.

Ik hoop evenwel eenigen invloed te krijgen op het onderzoek, dat de schoolartsen in 1918 weder zullen instellen, en dan LUBSEN metterdaad te kunnen laten zien, dat even eenvoudig, doch op veel overzichtelijker wijze met betrekkelijke cijfers een *juist* inzicht in de uitkomsten van het onderzoek kan worden verkregen.

Amsterdam, 17 December 1917.

Mr. J. H. VAN ZANTEN.

VOORSTEL WIJZIGING HUISHOUELIJK REGLEMENT.

Uit de toelichting blijkt, dat het hoofdbestuur hiermede in een nieuwe richting wenscht te gaan, die voert tot decentralisatie in de maatschappij, waarbij iedere groep, die meent, dat zij belangen heeft, afwijkend van die der meeste leden, afzonderlijk georganiseerd wordt, en haar eigen belangen in de maatschappij gaat verdedigen. Dit zou geen wijziging van belang zijn, indien niet die groep recht kreeg, in de hoofdbestuursvergadering een geldende stem uit te brengen, in de vergaderingen van het dagelijksch bestuur stemgerechtigd te zijn, en door een referendum onder die groepsleden een besluit van de algemeene vergadering, het hoogste gezag in onze maatschappij, ongedaan te maken. Een zeer groote macht, eigenlijk een te groote macht. De leden van deze groepen, bij het voorstel van nu, de specialisten, krijgen dus niet alleen als groep, maar ook persoonlijk, meer zeggingschap over de besluiten van onze maatschappij dan de andere leden, doordat zij twee keer hun stem kunnen laten gelden over hetzelfde besluit. Toch behooren wij in een democratisch ingerichte vereeniging allen gelijke rechten te hebben.

Meenen de specialisten echter, dat hun belangen op geen andere manier tot hun recht kunnen komen, dan door een regeling als nu is voorgesteld, dan zullen wij er toe besluiten moeten hun toe te staan zich te organiseren ongeveer op de voorgestelde manier. Maar, dan behoort het hoofdbestuur ook terstond veel meer bijzondere organisaties voor te stellen; bijv. een organisatie van „huisartsen”, van „ambtenaren”, van „officieren van gezondheid”, van „spoorwegartsen” enz.. Eerst dan doen wij geen half werk. Want nu neemt het hoofdbestuur wel een aanloop, maar het durft niet den grooten sprong te wagen. Het opent de gelegenheid, zoodat wij misschien stap voor stap, na telkens hernieuwde aanvulling en wijziging van ons huishoudelijk reglement, eindelijk zullen bereikt hebben, dat onze maatschappij geworden is tot een conglomeraat, tot een vereeniging van groepsvertegenwoordigers van den geneeskundigen stand.

Ik geloof dan ook, dat wij op de a. s. algemeene vergadering wel ter dege mogen overwegen, of wij met de voorgestelde ingrijpende wijziging kunnen meegaan en, zoo ja, of wij dan niet beter doen, terstond de volkomen verandering van karakter van onze maatschappij door te voeren.

's-Hertogenbosch, 18 December 1917.

S. DIAMANT.

BRIEFWISSELING.

DE INTEEKENPRIJS VOOR 1918.

Zooals reeds in het hoofdartikel in dit nummer is medegedeeld, wordt voor den jaargang 1918 van het *Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde* een oorlogstoeslag van *f* 2.— op den inteeckenprijs gelegd. De prijs wordt dus *f* 15.— voor niet-leden der Maatschappij. In overleg met het hoofdbestuur onzer Maatschappij blijft de korting van *f* 2.— voor Maatschappij-leden, mits zij het *Tijdschrift* rechtstreeks van den uitgever betrekken, gehandhaafd, zoodat dezen dus *f* 13.— zullen te betalen hebben. De korting op den inteeckenprijs van *f* 0.50, bij vooruitbetaling vóór 15 Februari, blijft gehandhaafd; de leden der Maatschappij, die ons blad rechtstreeks van den uitgever betrekken, dus zonder tusschenkomst van een boekhandelaar, betalen dan derhalve *f* 12.50, de niet-leden *f* 14.50. **Wie van deze korting gebruik wil maken, zende den inteeckenprijs vóór den 15den Februari 1918 rechtstreeks aan den uitgever De Erven F. Bohn te Haarlem.**

De inteeckenprijs voor het buitenland, Oost- en West-Indië wordt derhalve voor den jaargang 1918 ook verhoogd en bedraagt *f* 18.—, of bij vooruitbetaling *f* 17.50. De algemeene leden der Maatschappij, die tevens inteeckenaar op het *Tijdschrift* zijn, kunnen, evenals voorheen, hun jaarlijksche bijdrage aan de Maatschappij ten bedrage van *f* 10.— tegelijk met hun abonnement op het *Tijdschrift* ineens voldoen en betalen dan aan de firma de Erven F. BOHN de somma van *f* 26.—, of bij vooruitbetaling *f* 25.50.

Redactie.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

DRESDEN. — Tentoonstelling van hulp voor verminkten. Binnenkort zal een tentoonstelling worden geopend van alles, wat dient om het arbeidsvermogen van invaliden te verbeteren en al wat in hun belang van overheidswege of door particulieren wordt gedaan. Ook zal een geschiedkundige tentoonstelling van de zorg voor invaliden en de techniek van vervanging van ledematen plaatshebben.

WEENEN. — Hartgebreken door den velddienst. In de eerste vergadering der geneeskundige afdelingen van de „Waffenbrüderliche Vereinigungen” van Duitschland en Oostenrijk-Hongarije heeft WENCKEBACH o. a. medegedeeld, dat hij aan het front 100 man heeft onderzocht en bij vier personen werkelijke veranderingen aan het hart heeft waargenomen. Vermenigvuldigd met het aantal honderdtallen der legers, zou dit een schrikwekkende menigte van hartlijders worden. In zijn eigen afdeeling voor hartlijders, die 500 bedden telt, heeft hij alle ernstige vormen van hartziekte in grooten getale behandeld (*Berl. klin. Wochenschr.*).

— **Het ministerie voor de volksgezondheid.** De totstandkoming van het ministerie voor de volksgezondheid is door een keizerlijk besluit gewaarborgd. De